

AZ EGYIK EMBER IGAZSÁGA A MÁSIK HAZUGSÁGA

TÜKRÖK

E. O. CHIROVICI

ЖАЛНОК

GABO

A BEADVÁNY JANUÁRBAN ÉRKEZETT, amikor az ügynökségnél még mindenki az ünnepek utáni másnaposságot próbálta kiheverni.

Az üzenet ügyesen kicselezte a szemetes mappámat, és a beérkezett levelek között landolt, ahol pár tucatnyi másikkal együtt várt a sorára. Vettem egy pillantást az ajánlkozásra, amit izgalmasnak találtam, úgyhogy a kéziratrészlet csatolt oldalával együtt kinyomtattam, és betettem az íróasztalom fiókjába. Mivel épp egy üzlet nyélbeütésével voltam elfoglalva, a hó végéig meg is feledkeztem róla. A Martin Luther King-napi hosszú hétvégén bukkantam újra a papírokra – egy halom beadvány tetején heverték, amelyeket a munkaszüneti napokon terveztem elolvasni.

Az ajánlkozó levelet „Richard Flynn” írta alá, és imígyen szólt:

KEDVES PETER!

Richard Flynn-nek hívnak, és huszonhét évvel ezelőtt az angol volt a főtárgyam a Princetonon. Arról álmodtam, hogy író leszek, magazinokban meg is jelent néhány novellám, és még egy 100 000 szavas regényt is írtam, amelynek kiadatásáról végül letettem, miután több kiadó is visszautasította (és ma már én magam is közepszerűnek és unalmasnak tartom). Ezek után egy kis reklámügynökségnél helyezkedtem el New Jersey-ben, és a mai napig megmaradtam ennél a szakmánál. Eleinte azzal áltattam magam, hogy a reklámozás az irodalomhoz hasonlítható, és hogy egy napon majd visszatérek az íráshoz. Természetesen semmi ilyesmi nem történt. Azt hiszem, a felnőtté válás a legtöbb ember számára sajnos egyet jelent annak a képességnek az elsajátításával, hogy az álmait egy dobozba zárja, és behajítja az East Riverbe. Úgy tűnik, ez alól a szabály alól én sem voltam kivétel.

De pár hónappal ezelőtt valami fontos dolgot fedeztem föl, amiről egy sor tragikus esemény jutott az eszembe, amelyek utolsó princetoni évem, 1987 őszén és telén történtek. Talán ön is tudja, hogy van ez: az ember azt hiszi, már elfelejtett valamit – egy eseményt, egy személyt, egy szituációt –, és akkor egyszeriben ráébred, hogy az emlék egészen addig elméje valamely titkos rekeszében kornyadozott, és mindig is ott volt, mintha csak előző nap történt volna. Olyan ez, mint amikor valaki kinyit egy limlomokkal teli öreg szekrényt, és csak egy dobozt vagy valami mást kell elmozdítania, és az egész miskulancia a fejére borul.

Olyan volt az a dolog, mint valami detonátor. A hír hallatán még egy óra múlva is annak jelentőségén töprengtem. Megrohantak az emlékek, leültem az íróasztalomhoz, és írni kezdtem. Éjfél már rég elmúlt, mire abbahagytam, és addigra több mint ötezer szót vettem papírra. Olyan volt, mintha azok után, hogy tökéletesen megfeledeztem magamról, hirtelen újra rájöttem volna, hogy ki is vagyok. Amikor kimentem a fürdőszobába fogat mosni, úgy rémlett, mintha egy másik ember nézne vissza rám a tükörből.

Hosszú évek óta most először aludtam el úgy, hogy előtte nem vettem be altatót, másnap pedig, miután odaszóltam az ügynökségre, hogy két hétig betegszabadságon leszek, folytattam az írást.

Azoknak a '87-es hónapoknak a részletei olyan erővel, olyan tisztán idéződtek föl az emlékezetemben, hogy egykettőre elevenebbek és energikusabbak lettek, mint bármi más a jelenlegi életemben. Mintha mély álomból ébredtem volna, amely közben a tudatom némán készülődött a pillanatra, amikor majd azokról az eseményekről kezdek el írni, amelyeknek Laura Baines, Joseph Wieder professzor és én voltam a főszereplője.

Tragikus végkimenetele folytán a sztori annak idején persze az újságokba is bekerült, legalábbis részben. Engem is jó ideig molesztáltak a rendőrnnyomozók meg a riporterek. Többek közt ezért is hagytam ott a Princetont, és éltem két hosszú, poros éven át Ithacában, hogy a Cornellen fejezzem be az alapképzésemet. De soha senki nem tudta meg az igazságot a teljes történetről, amely örökre megváltoztatta az életemet.

Mint mondtam, három hónapja botlottam bele az igazságba, és rájöttem, hogy azt másokkal is meg kell osztanom, még ha erőt is vett rajtam a harag és frusztráció, ami a mai napig nem csitult. De néha a gyűlölet és a fájdalom is ugyanúgy tudja fűteni az embert, mint a szerelem. Ennek a törekvésnek az eredménye a kézirat, amelyet nemrégiben fejeztem be, fizikailag és szellemileg egyaránt kimerítő erőfeszítés árán. A weboldalukon talált instrukciók szerint egy mintafejezetet csatolok belőle. A kézirat befejezett, benyújtásra kész. Ha szívesen elolvasná az egészet, már küldöm is. A *Tükrök könyve* munkacímét adtam neki.

Itt abba is hagyom, mert a laptopom képernyőjén látom, hogy máris túlléptem az ajánlkozások 500 szavas limitjét. Magamról egyébként nemigen van mit mondanom. Brooklynban születtem, és ott is nőttem fel, sosem nősültem meg, és nincsenek gyerekeim, úgy vélem, részben azért, mert soha nem feledtem el igazán Laurát. Van egy öcsém, Eddie, aki Philadelphiában él, és akit csak nagyon ritkán látok. Reklámügynökségi karrierem eseménytelen, sehol egy kiemelkedő teljesítmény, vagy egy kellemetlen incidens – szemképrázatúan szürke, Bábel árnyai közt rejtőzködő élet. Most, hogy lassan aktív életem végére érek, vezető reklámszövegíró vagyok egy középszerű manhattani ügynökségnél a Chelsea közvetlen közelében, ahol már több mint két évtizede élek. Nincs Porschém, és nem szoktam ötcsillagos szállodákban megszállni, viszont amiatt sem kell aggódnom, hogy mit hoz a holnap, legalábbis ha pénzről van szó.

Köszönöm, hogy időt szánt rám, és kérem, tudassa, hogy szeretné-e elolvasni a teljes kéziratot. A címemet és a telefonszámomat alul találja.

Szívélyes üdvözlettel:

Richard Flynn

Utána egy Penn pályaudvarhoz közeli cím következett. Jól ismertem a környéket, mivel egy darabig én magam is éltem ott.

Eléggé szokatlan ajánlkozás volt.

A Bronson & Mattersnél való ügynökösödésem öt éve alatt már több száz, ha nem több ezer ajánlkozást olvastam. Az ügynökség, ahol asszisztens-gyakornokként kezdtem, mindig is nyitott beadványpolitikát folytatott. Az ajánlkozó levelek zöme sete-suta, élettelen volt, hiányzott belőlük az a bizonyos valami, ami arra utal, hogy a potenciális szerző személy szerint hozzád beszél, és nem csupán a több száz ügynök akármelyikéhez, akiknek a neve és a címe ott áll a *Literary Market Place*-ben. Némelyikük túl hosszúra sikeredett, hemzsegték bennük a haszontalan részletek. Richard Flynn levele viszont egyik kategóriába sem tartozott. Tömör volt, jól megírt, és mindenekfölött emberi melegséget sugárzott. Nem állította, hogy csak velem vette föl a kapcsolatot, de anélkül hogy meg tudtam volna mondani, miért, szinte biztosra vettem, hogy ez a helyzet. Valami oknál fogva nem látta ildomosnak abban a rövidke levélben kijelenteni, hogy rám esett a választása.

Abban reménykedtem, hogy a kézirat is úgy fog tetszeni, ahogy az ajánlkozó levél tetszett, és hogy pozitív

választ adhatok majd annak, aki küldte, és akivel valami szinte megmagyarázhatatlan módon titkon máris együtt éreztem.

A többi kéziratot, amelyeket átnézni terveztem, félretettem, készítettem egy kis kávé, a nappaliban letelepedtem a kanapéra, és olvasni kezdtem a részletet.

EGY

AZ AMERIKAIKAI TÖBBSÉGE SZÁMÁRA 1987 az az év volt, amikor a részvénytőzsde az egekbe szökött, hogy aztán onnan nagyot zuhanjon, az Irán-kontra ügy tovább ingatta Ronald Reagan fehér házbéli székét, a *Gazdagok és szépek* pedig kezdte előzönlenni otthonainkat. Számomra viszont az az év volt, amikor szerelmes lettem, és kiderült, hogy létezik az ördög.

Valamivel több mint három évig jártam a Princetone-ra, és a Bayard Streeten laktam egy ronda, öreg házban a múzeum és a teológiai szeminárium között. A földszinten egy nappalival összenyitott konyha, az emeleten meg két kétágyas hálószoba volt benne, mindkettő saját fürdőszobával. Mindössze húszpernyi sétára volt a McCosh Halltól, ahol az angol kurzusaim zömét látogattam.

Egy októberi délutánon, amikor hazaérve beléptem a konyhába, ott meglepetésemre egy közepesen elválasztott szőke hajú magas, karcsú fiatal nőt találtam. Vastag keretes szemüvege mögül, amely egyszerre kölcsönzött neki szigorú és szexi külsőt, barátságos pillantást vetett rám. Mustárt próbált kinyomni egy flakonból, de nem

vette észre, hogy előbb le kell róla hámozni az alufólia-zárat. Lecsavartam a kupakját, levettem róla a zárat, és visszaadtam neki a flakont. Ő megköszönte, és vastag sárga krémet kent az óriási hot dogra, amelyet épp az imént készített el.

– Hé, kösz – mondta olyan akcentussal, amelyet a Közép-Nyugatról hozott magával, és amelyet szemlátomást vonakodott csak azért levetközni, hogy lépést tartson a divattal. – Kérsz?

– Megvagyok nélküle. Egyébként Richard Flynn vagyok. Te vagy az új lakó?

A lány bólintott. Éhségében nagyot harapott a hot dogból, és most próbálta gyorsan lenyelni, hogy válszolni tudjon.

– Laura Baines. Örvendek. Az, aki előttem lakott itt, bűzös borzot vagy valami ilyesmit tartott? Olyan büdös van odafönt, hogy kihullik tőle a szőr az ember orrából. Mindenesetre ki kell majd festetnem. A bojlernek meg van valami baja? Fél órát kellett várnom, mire fölmelegedett a víz.

– Erős dohányos – magyaráztam. – Mármint a főszer, nem a bojler, és nem is csak cigarettát szív, ha érted, mire gondolok. De máskülönben rendes srác. Egyik napról a másikra úgy döntött, hogy kiveszi a kutatóévét, és már haza is húzott. Mázlija volt, hogy a házinéni nem fizettette ki vele az év végéig a lakbért. Ami meg a bojlerletti, már három különböző szerelő is járt itt, hogy javítsa. Nem jött össze, de a remény hal meg utoljára.

– Bon voyage – mondta két harapás között Laura, a hajdani lakónak címezve. Majd a munkapulton álló mikrohullámú sütőre mutatott. – Pattogatok egy kis

Jolly Time-ot, aztán tévézni fogok. A CNN-en élőben fogják mutatni Jessicát.

– Ki az a Jessica? – kérdeztem.

A mikró csilingelve hozta a tudtunkra, hogy a pattogatott kukorica beleönthető abba a nagy tálba, amelyet Laura a mosogató fölötti szekrény mélyéről húzott elő.

– Jessica McClure az a kislány – *kissány* –, aki Texasban beleesett egy kútba – magyarázta a lány. – A CNN élőben közvetíti a mentőakciót. Hogy lehet az, hogy te még nem is hallottál róla? Mindenki erről beszél.

A pattogatott kukoricát beletette a tálba, és intett, hogy kövessem a nappaliba.

Leültünk a kanapéra, ő pedig bekapcsolta a tévét. Egy darabig egyikünk sem szólt egy szót sem, figyeltük, ahogy a képernyőn kibontakoztak az események. Enyhe, langyos októberünk volt, a szokásos esőzések szinte teljesen elmaradtak, a szoba üvegfala mentén csendes alkonyat lopakodott. Mögötte terült el a park, amely a Szentháromság-templomot sötéten és titokzatosan körülvette.

Laura megette a hot dogját, majd kivett a tálból egy maréknyi pattogatott kukoricát. Rólam mintha teljesen megfélemezett volna. A tévé képernyőjén egy mérnök éppen azt magyarázta a riporternek, hogyan halad a munka egy párhuzamos kútaknában, amelynek az a funkciója, hogy a mentők azon keresztül hozzáférhessenek a föld alatt rekedt gyermekhez. Laura lerúgta a papucsot, és maga alá hajtogatta a lábát a kanapén. Észrevettem, hogy a lábujja körmeit bíborszínűre lakkozta.

– Te mit tanulsz? – kérdeztem tőle nagy sokára.

– Pszichológiából végzem a mesterszintet – felelte anélkül, hogy a tekintetét levette volna a képernyőről. – Másoddiploma. A Chicagói Egyetemen már szereztem egyet matekból. Az illinoisi Evanstonban születtem és nevelkedtem. Jártál már ott? Ahol a népek Red Man dohányt rágcsálnak meg kereszteteket égetnek?

Rájöttem, hogy két-három évvel idősebb lehet nálam, és ettől egy kicsit elcsüggedtem. Abban a korban három év különbség rengetegnek tűnik.

– Azt hittem, az Mississippi – feleltem. – Nem, sosem jártam Illinoisban. Én Brooklynban születtem, és ott is nőttem fel. Csak egyszer jártam a Közép-Nyugaton, egy nyáron, tizenöt éves lehettem, azt hiszem, apukámmal mentünk pecázni a Missouriban lévő Ozark-hegységbe. Ha jól emlékszem, St. Louisban is jártunk. Pszichológiát, matek után?

– Hát, a suliban amolyan zseninek tartottak – mondta a lány. – A gimiben mindenféle nemzetközi matekversenyt megnyertem, huszonegy évesen pedig már el is végeztem a mesterszintet, és a nagydoktorimra készülődtem. De aztán az ösztöndíjat visszautasítottam, és idejöttem pszichológiát tanulni. A kisdoktorim segítségével bejutottam egy kutatási programba.

– Rendben van, de még nem válaszoltál a kérdésemre.

– Egy kicsit legyél türelemmel.

Lesöpörte a kukoricamorzsákat a pólójáról.

Jól emlékszem rá. Kőmosott farmert viselt, azt a sokcipzárás fajtát, ami akkoriban kezdett divatba jönni, meg fehér pólót.

A hűtőhöz ment egy Coke-ért, és megkérdezte, hogy én is kérek-e. Kinyitotta a dobozokat, mindkettőbe bele-tűzött egy szívószálat, és amikor visszajött a kanapéhoz, az egyiket a kezembe nyomta.

– A diploma megszerzése utáni nyáron beleszerettem egy fiúba – *fijú*nak ejtette –, aki evanstoni volt. A vakáci-óra jött haza. Az MIT-n végezte a mesterszintet elektro-nikából, valami számítógépes izéből. Jóképű és nyilvánvalóan okos srác volt, John R. Findley-nek hívták. Két évvel idősebb volt nálam, szegről-végről már a gimiben is ismertük egymást. De egy hónap múlva elrabolta tőlem Julia Craig, az egyik legbutább teremtés, akivel valaha is találkoztam, amolyan emberszabású majom, aki megtanult kiejteni egy tucatnyi szót, lábat viaszolni, meg kést-villát használni. Rájöttem, hogy egyenletekben meg integrálszámításban jó vagyok ugyan, viszont hal-vány sejtelmem sincs róla, hogy miként gondolkodnak az emberek úgy általánosságban, különösen pedig a fér-fiak. Megértettem, hogy ha nem vigyázok, az lesz a vé-ge, hogy macskák, tengeri malacok meg papagájok közt fogom leélni az életemet. Hát ezért jöttem ide az elkö-vetkező ősszel. Anya aggódott, és megpróbált rávenni, hogy gondoljam meg magam, pedig már elég jól ismert ahhoz, hogy tudja, könnyebben tudna megtanítani söp-rűn repülni. Most utolsó éves vagyok, és egy pillanatig sem bántam meg a döntésemet.

– Én is végzős vagyok. Megtanultad, amit akar-tál? – kérdeztem. – Úgy értem, a férfiak gondolkodá-sáról?

Most először nézett egyenesen a szemembe.

– Nem biztos, de szerintem fejlődtem. John alig néhány héttel később szakított Godzillával. Utána nem vettem föl neki a telefont, pedig még hónapokig próbált elérni. Tudod, lehet, hogy egyszerűen csak válogatós vagyok.

Lehúzta a Coke-ját, és az üres dobozt letette az asztalra.

Néztük tovább a texasi *kissány* megmentését, és majdnem éjfélig cseverésztünk, kávéztunk, időről időre pedig kimentünk a kertbe, hogy elszívjunk egy Marlborót, amit a szobájából hozott elő. Segítettem neki becipelni a maradék holmiját a garázsban álló öreg Hyundai csomagtartójából, meg összeszerelni egy gardróbszekrényt.

Laura helyes lány volt, volt humorérzéke, és az is kiderült, hogy nagyon olvasott. Mint bármelyik fiatal felnőtt, én is egyetlen fortyogó hormonmassza voltam. Akkortájt épp nem volt barátnőm, és majd' meghaltam egy kis szexért, de arra világosan emlékszem, hogy kezdetben egyáltalán nem gondoltam arra a lehetőségre, hogy ágyba bújhatnék vele. Biztosra vettem, hogy van pasija, habár erről sosem beszéltünk. De azért kellemsen nyugtalanító volt a kilátás, hogy egy nővel fogok osztozni a házon, ilyet ugyanis addig még sosem csináltam. Olyan volt, mintha egyszeriben korábban tiltott rejtelmek birtokába jutnék.

A helyzet az volt, hogy nem szerettem egyetemre járni, és már alig vártam, hogy véget érjen az utolsó évem, és elhúzhassak onnan.

Brooklynban születtem, és ott is nőttem fel, a Williamsburg negyedben, a Grand Street közelében, ahol

a lakások még sokkal olcsóbbak voltak, mint manapság. Anya történelmet tanított a Bed-Stuy-i Fiú- és Leánygimnáziumban, apa pedig egészségügyi asszisztens volt a Kings Megyei Kórházban. Más szóval nem voltam munkásosztálybeli, mégis annak éreztem magam, tekintettel a kékgalléros környékre, ahol éltem.

Különösebb anyagi problémák nélkül nőttem fel, ugyanakkor egy csomó mindent nem engedhettünk meg magunknak, amit szerettünk volna. Engem érdekelték a brooklyniak, a különböző rasszok és szokások Babelében úgy éreztem magam, mint hal a vízben. A hetvenes években nehéz idők jártak New York városára, és emlékszem, hogy rengeteg volt a csóró, és mindennaposá vált az erőszak.

Princetonba való megérkezésem után beléptem pár tudományos társaságba, a Streeten tagja lettem az egyik híres törzsasztalnak, és a Triangle Club amatőr színészeivel lógtam együtt.

Egy egzotikus nevű irodalmi kör tagjai előtt több olyan novellámat is felolvastam, amelyeket még a gimnázium vége felé írtam. A csoportot egy halványan híres színész vezette, aki vendégprofesszorként tanított az egyetemen, tagjai pedig azon versengtek egymással, hogy értelmetlen versek kiagyaltásával ki tudja jobban kerékbe törni az angol nyelvet. Amikor rájöttek, hogy az elbeszéléseim „klasszikus” stílusúak, és hogy Hemingway meg Steinbeck regényeiből meríték ihletet, úgy kezdtek el rám nézni, mint valami csodabogárra. Egy év múlva mindenesetre már a könyvtárban vagy otthon töltöttem a szabadidőmet.

A diákok zöme a keleti parti középosztály ivadéka volt, amely nagyon megijedt a hatvanas években, amikor egész világuk széthullani látszott, és amely csemetéit olyasfajta neveltetésben részesítette, amely megakadályozza, hogy valaha is megismétlődhessen az örület. A hatvanas években még volt zene, voltak menetek, a szerelem nyara, drogokkal való kísérletezés, Woodstock és fogamzásgátlók. A hetvenes évek átélte a vietnami rémálmom végét, a diszkót, a trapéznadrágot és a faji emancipációt. Így aztán az volt az érzésem, hogy a nyolcvanas években nincs semmi hősie, és hogy a mi generációnk lekéste a megfelelő vonatot. Mr. Ronald Reagan, mint valami ravasz vén sámán, megidézte az ötvenes évek szellemét, hogy megzavarja a nemzet elméjét. A pénz egyenként rombolta le a többi istenség oltárát, és már a győzelmi táncelőadásra készülődött, miközben szöke fürtjeikre Stetsont biggyesztő, pufók angyalok zengtek himnuszokat a szabad vállalkozáshoz. *Gyerünk, Ronnie, hajrá!*

Sznob konformistának éreztem a többi diákot, hiába öltötték magukra a lázadó pózát, kétségkívül abban a hitben, hogy az előző évtizedek egyfajta halvány emlékeként ezt várják el az előkelő keleti parti egyetemek hallgatóitól. A Princetonon nagy feneket kerítettek a hagyományoknak, de számomra ez csak színjáték volt – az idő minden jelentésüktől megfosztotta őket.

A professzorok többségét flancos állásukhoz fogal-körömmel ragaszkodó, középszerű embernek tartottam. Azok a diákok, akik gazdag szüleik pénzén megjártatták a marxistát meg a forradalmárt, sosem fáradtak bele az olyan ajtóámasztékok olvasásába, mint amilyen

A tőke, azok viszont, akik konzervatívnak gondolták magukat, úgy viselkedtek, mintha egyenes ági leszármazottai lennének annak a bizonyos zarándoknak ott a *Mayfloweren*, aki az árbóc csúcsán gubbasztva, szemét a nap-sütésben kezével árnyékolva elkiáltotta magát: *Föld!* Az előbbieket szemében én kispolgárnak számítottam, akinek az osztályát le kell nézni, az értékeit pedig lábbal kell tiporni; az utóbbiakéban pedig csak brooklyni fehér söpredéknek, akinek valami gyanús és kétségkívül gyalázatos szándékkal valahogy sikerült beszivárognia az ő gyönyörű kampuszokra. Az én szememben viszont olybá tűnt Princeton, mintha bostoni akcentussal beszélő, fontoskodva sertepertelő robotok özönlötték volna el.

De az is lehet, hogy mindez csak az én fejemben létezett. Miután a gimnázium vége felé eldöntöttem, hogy író leszek, Cormac McCarthy, Paul Auster és Don DeLillo urak felbecsülhetetlen segítségével apránként kialakítottam magamban egy borús, szkeptikus világlátást. Meggyőződésem volt, hogy egy igazi írónak szomorúnak és magányosnak kell lennie, ugyanakkor kövér jogdíj-csekket kap, és szabadságát drága európai üdülőhelyeken tölti. Azt mondtam magamban, hogy ha az ördög mesterkedései folytán Jób leégve és kimerülten nem a trágyadombon ücsörgött volna, akkor soha az életben nem szerez magának nevet, és egy irodalmi remekművel szegényebb marad az emberiség.

Igyekeztem elkerülni, hogy a feltétlenül szükségesnél hosszabban időzzek a kampuszon, így aztán hétvége rendszerint visszautaztam New Yorkba. Bebarangoltam az Upper East Side-i antikváriumokat, eldugott színházak darabjaira ültem be Chelsea-ben, és a Houston

Streeten nemrégiben megnyílt Knitting Factorybe jártam Bill Frisell, Cecil Taylor meg a Sonic Youth koncertjeire. Eljártam a Myrtle Avenue kávéházaiba, vagy átmentem a hídon a Lower East Side-ra, hogy a szüleimmel és az akkor még gimnazista Eddie öcsémmel vacsorázzak valamelyik családi vállalkozásként működő étteremben, ahol mindenki ismer mindenkit.

A négyesek komfortzónájában elfészkelődve gond nélkül letettem a vizsgáimat, nehogy valami balhéba keveredjek, és legyen időm írni. Tucatszám írtam a novellákat, és egy regénybe is belekezdtem, amelyben pár fejezetnél tovább sosem jutottam. Egy öreg Remington írógépet használtam, amit még apa talált az egyik ház padlásán, aztán megjavította, és amikor eljöttem az egyetemre, nekem adta ajándékba. Miután időről időre újraolvastam és kijavítottam a szövegeimet, jobbára a szemetesben kötöttek ki. Valahányszor új szerzőt fedeztem fel, a tudtomon kívül őt kezdtem el majmolni, mint valami csimpánz, akit ámulattal tölt el egy pirosba öltözött nő látványa.

Valamiért nem szerettem drogozni. Tizennégy évesen szívtam először füvet, egy fűvészkerti kirándulás alkalmával. Egy Martin nevű srác hozott magával két dzsointot, azokat adtuk körbe öten vagy hatan valami rejtkehelyen, miközben úgy éreztük, hogy a bűnözés zavaros vize örökre a mélyére szippant bennünket. A gimnáziumban megint szívtam párszor, és a Driggs Avenue-i félhomályos lakásokban tartott bulik egyikén-másikán be is rúgtam valami olcsó sörtől. De az őseim legnagyobb megkönnyebbülésére semmi örömet nem leltem abban, hogy elszálljak vagy berúgjak. Aki akko-

riban hajlott rá, hogy letérjen a kitaposott ösvényről, az nagyobb valószínűséggel végezte késsel a hátában vagy halálos túladagolással, mint valami tisztas állás betöltésével. A suliban szorgalmasan tanultam, jó jegyeket kaptam, így a Cornellről is, meg a Princetonnól is kaptam ajánlatot, és végül az annak idején progresszívnek számító másodikát fogadtam el.

A televízió még nem vált a show-műsoroknak a vég nélküli parádéjává, melynek során különféle lúzerek kénytelenek énekelni, eltűnni, hogy közönséges műsorvezetők inzultálják őket, vagy kígyókkal teli úszómedencékbe ereszkedni. Az amerikai tévéműsorok még nem alakultak át egy idióta előadásában elhangzó, hangoktól meg nevetéstől zajos, semmit sem jelentő mesévé. De az akkori idők képmutató politikai vitáiban vagy a műanyag külsejű tinédzserekről szóló útszéli viccekben és olcsó filmekben sem találtam semmi érdekeset. Az a hatvanas-hetvenes évekből megmaradt pár tisztaséges producer és újságíró, akik még mindig a tévéstudiókban szolgáltak, setesutának és olyan zavarodottnak tűntek, mint a dinoszauruszok, amikor meglátták a korszakuk végét beharangozó meteoritot.

De mint később kiderült, Laura szerette megkapni a maga éjszakánkénti tévézemét-dózisát, azt állítván, hogy az agya csak így tud egyfajta nyugalmi állapotba kerülni, amikor is osztályozhatja, rendszerezheti és eltárolhatja mindazt, amit a nap folyamán felhalmozott. Így aztán a *Mi Urunk* 1987. esztendejének őszén többet tévéztem, mint valaha, és még amolyan mazochista élvezetet is leltem abban, hogy ott tehénkedek mellette

a kanapén, és egymás után kommentálom a beszélgetős műsorokat, a vezető híreket meg a szappanoperákat, mint a páholyban ülő két szörszálhasogató vén szivar a *Muppet Show*-ban.

A lány nem rögtön tett említést Joseph Wieder professzorról. Csak mindenszentekkor mondta el, hogy ismeri őt. Azokban az években ő volt az egyik legfontosabb figura, aki a Princetonon tanított, egyfajta Prométheusznak tartották, aki leereszkedett az egyszerű halandók közé, hogy megossza velük a tűz titkát. A *Larry King Live*-ot néztük, amelybe Wiedert hívták meg, hogy beszéljen a kábítószer-függőségről – előző nap egy faházban három fiatalember halt meg túladagolás következtében az Oregon állambeli Eugene közelében. Ő és a professzor kétségkívül „jó barátok”, mondta Laura. Addigra már nyilván beleszerettem, még ha akkor nem is tudtam róla.